

Isfahan
en het sprookje van de
kernbom

Jan Bauwens

Serskamp

april 2024

I

De plaats Isfahan is ons bekend van een gedicht over de noodlottigheid der dingen waarin verteld wordt dat niemand in staat is om voor het einde op de vlucht te gaan. Het gedicht heet: *“De tuinman en de dood”*¹ (1926) van de Nederlander Pieter Nicolaas Van Eyck (1887-1954).² Die zou het 'ontleend'³ hebben aan de Franse artiest Jean Cocteau (1889-1963)⁴ die het op zijn beurt zou gehaald hebben bij hetzij de Soenniet Fudail ibn Ayad (+803)⁵, hetzij bij de Perzische soefi-mystici Hafez (ca.1320-ca.1390)⁶ of Roemi (1207-1273)⁷. Nog andere versies vindt men in de vertellingen van Duizend en één nacht⁸, verteld door de Perzische Sjeherazade⁹. Deze worden allemaal voorafgegaan door de Babylonische¹⁰ Talmoed,¹¹ (commentaren van geleerden op de Tenah of het Oude Testament), waar de engel des doods twee dienaren komt halen van koning Salomon die hen nog snel laat wegbrengen naar Luz¹²... tot groot genoegen van deze engel die ze

1 *“De tuinman en de dood”*: *“Een Perzisch Edelman: Van morgen ijlt mijn tuinman, wit van schrik,/Mijn woning in: 'Heer, Heer, één ogenblik!//Ginds, in de rooshof, snoeide ik loot na loot,/Toen keek ik achter mij. Daar stond de Dood.//Ik schrok, en haastte mij langs de andere kant,/Maar zag nog juist de dreiging van zijn hand.//Meester, uw paard, en laat mij spoorlags gaan,/Voor de avond nog bereik ik Ispahaan!” –//Van middag - lang reeds was hij heengespoed –/heb ik in 't cederpark de Dood ontmoet.//'Waarom,' zo vraag ik, want hij wacht en zwijgt,/Hebt gij van morgen vroeg mijn knecht gedreigd?’//Glimlachend antwoordt hij: 'Geen dreiging was 't,/Waarvoor uw tuinman vlood. Ik was verrast,//Toen 'k 's morgens hier nog stil aan 't werk zag staan,/Die 'k 's avonds halen moest in Ispahaan.’”*

2 https://nl.wikipedia.org/wiki/Pieter_Nicolaas_van_Eyck

3 <https://www.trouw.nl/voorpagina/p-n-van-eyck-pleegde-plagiaat~b2985a02/>

4 Cf. de roman: *Le grand écart* (1923).

5 https://en.wikipedia.org/wiki/Al-Fudayl_ibn_%27Iyad

6 [https://nl.wikipedia.org/wiki/Hafez_\(dichter\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Hafez_(dichter))

7 https://nl.wikipedia.org/wiki/Jalal_ad-Din_Rumi

8 <https://nl.wikipedia.org/wiki/Duizend-en-eeen-nacht>

9 *Sjeherazade* is tevens de titel van een symfonische suite uit 1888 van Rimski-Korsakov.

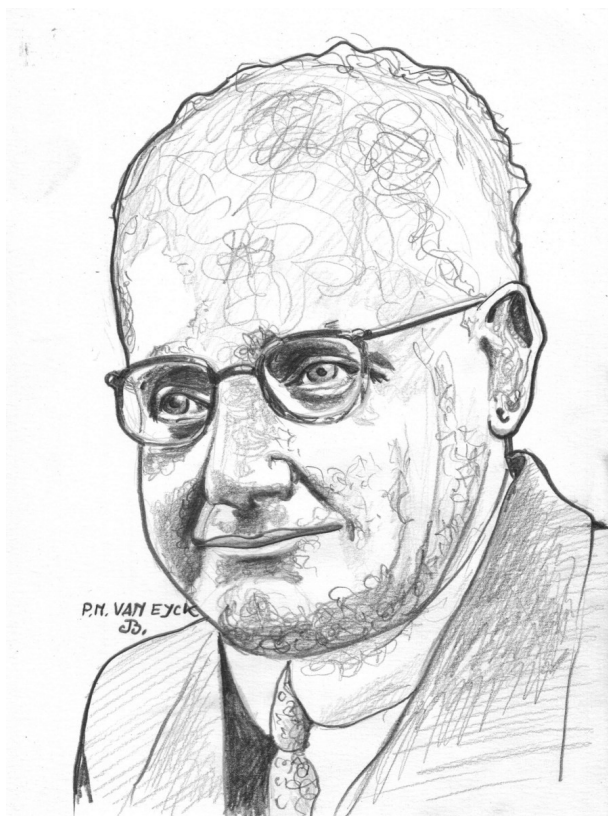
10 Er bestaat ook een Jeruzalemse Talmoed.

11 *Babylonische Talmoed*, Sukka 53a.

12 Ook: Bethel, in het kand van Kanaan. Zie: <https://www.biblija.net/biblija.cgi?Bible=Bible&set=10&l=en&pos=1&qall=0&idq=0&idp0=34&idq=34&q=Luz>

immers daar moest gaan halen.¹³

Isfahan is het laatste woord van het gedicht van P. N. Van Eyck en de eerste woorden beschrijven degene die het gedicht debiteert, met name: “ *Een Perzisch Edelman.* ” Isfahan ligt in Iran en tot 1935 heette Iran, Perzië (naar de bewoners, de 'Pars'). Edoch, de oorspronkelijke naam van Perzië was Iran, het land van de Iraniërs of de 'Ariërs', wat wil zeggen 'edelen'.

Van Eyck schreef zijn gedicht voor de opkomst van de NSDAP, de nazi-partij van Adolf Hitler maar in 1926 was er al sprake over de rassen theorie waarop Hitler tuk was: hij geloofde dat het Duitse volk, de Germanen, Ariërs waren, het 'edele ras', met dezelfde oorsprong als het volk van Iran, een oorsprong die ook de bewoners van Indië delen: de term 'Ariër' is het Sanskriet (Oud-Indisch) voor 'edele', wat slaat op de Indiërs.

De Ariërs of 'edelen' werden in door de nazi's benutte, pseudo-wetenschappelijke explicaties beschouwd als de (spirituele en dus te fokken) superieuren. Met de (materialistische en dus te steriliseren) 'inferieuren' bedoelde men dan logischerwijze de sprekers van 'de andere taalgroep', namelijk de Semieten, de joden.

De vijandigheid tussen de Ariërs en de Joden is wellicht zo oud als hun respectievelijke taalgemeenschappen en in 2012 moesten wij reeds het volgende neerpennen: “ *Vandaag (19-02-2012) lopen de spanningen tussen Iran en het Westen hoog op. Zoals bekend,*

¹³ Voor de oorspronkelijke tekst, zie: <https://www.sefaria.org/Sukkah.53a.10?lang=bi>

verdenken de Verenigde Staten Iran ervan aan de bouw van kernwapens te werken. Het is een project waarvan sommigen berekend hebben dat die wapens er weldra al kunnen zijn. De na de Tweede Wereldoorlog gestichte jodenstaat Israël vreest er nu voor door zijn aartsvijand daadwerkelijk aangevallen te zullen worden."¹⁴

Isfahan, de stad die ten tijde van de Safawiden de bloeiende hoofd- en cultuurstad was waarmee de Portugezen en de Oost-Indische Compagnie handel dreven in onder meer parels, zijde en Arabische gom totdat in 1766 de Perzen opnieuw aan de macht kwamen, haalde het nieuws als de plaats in Iran met de dertien universiteiten en de omstreden kerncentrales.

Vanmorgen (19 april 2024) blokten de kranten dat deze nucleaire installaties in Isfahan in de vroege ochtend werden gebombardeerd met drones en raketten vanuit Israël als een wraakactie op de Iraanse aanval op Israël die dan weer een wraakactie was van de Iraniërs op de Israëlische aanval op een van hun consulaten enkele weken geleden.

Isfahan of Isphahan - de stad klinkt sprookjesachtig zoals de vertellingen van Duizend en één nacht, maar zij klinkt ook wiskundig, denk maar aan de wet van Meden en Perzen waarvan sprake in de Bijbelboeken Ester (1:19) en Daniël (6:9)¹⁵ en zij doet ook denken aan de oorsprong van 'onze' Arabische cijfers (al komen die uiteindelijk uit India en meer bepaald uit het Brahmischrift.) Maar meer nog doet de streek daar denken aan de chemie: het woord 'chemie' vindt zijn oorsprong in Arabië als het woord 'Al-kimia', wat betekent: '(de leer van) het zwart', de zwarte kunst, verwijzend naar de scheikundige wetenschap voor het omzetten van onedele metalen in goud, de alchemie, die de oorsprong is van de chemie.

¹⁴Zie ons artikel d.d. 19.02.2012, getiteld: "Iran en P.N. Van Eyck":
<https://www.bloggen.be/tisallemaiet/archief.php?ID=1638609>

¹⁵ https://nl.wikipedia.org/wiki/Wet_van_Meden_en_Perzen

Er is geen logisch aantoonbaar verband maar het bekende chiasme van Czerpko Von Reitgersfeld (1605–1660) indachtig dat luidt: “*Anfang im Ende. Ende im Anfang*”¹⁶, is uitgerekend de streek van de oorsprong van de chemie meteen de plek waar zij heden rondspookt op zoek naar haar ultieme bestemming, haar grootste maar ook giftigste vrucht.

2

Zelfs de wijze koning Salomon weet geen raad met het noodlot, zo blijkt uit de commentaren op een van de oudste geschriften van onze beschaving¹⁷: hij tracht het noodlot te verschalken door de dienaren van de wijsheid op te bergen in een afgelegen oord maar het is uitgerekend daar dat de dood hen halen moet¹⁸ - de plek in kwestie heet in het gedicht van P. N. Van Eyck: Isfahan, de historische cultuurstad, ooit een belangrijk centrum in de wereldhandel, waar nu dertien universiteiten staan alsook opwerkingsfabrieken, naar men zegt voor de aanmaak van een kernbom.

Dat alles in het oord waar vandaan onze cijfertekens afkomstig zijn waarmee wij tellen wat wij verzameld hebben, de instrumenten van de hebzucht, attributen van de rijkdom, het oord waar de zwarte kunst ontstond, de Al-kimia of de alchemie, de wetenschap omtrent de 'steen der wijzen' waarmee alles in goud

16“*Anfang im Ende, Ende im Anfang: Das Ende, das du suchst, das schleuß in Anfang ein,/Wilt du auf Erden weis', im Himmel seelig seyn.*” (Daniel Czepko von Reitgersfeld: *Geistliche Schriften*, Breslau 1930, S. 220.) <http://www.zeno.org/nid/20004664981> Daniel Czepko von Reitgersfeld schreef ook een rede vanuit zijn graf. Zie: Daniel Czepko von Reitgersfeld, *Rede auß meinem Grabe* :

<http://www.zeno.org/Literatur/M/Czepko+von+Reitgersfeld,+Daniel/Gedichte/Rede+au%C3%9F+meinem+Grabe/Rede+au%C3%9F+meinem+Grabe>

17 Namelijk de *Babylonische Talmoed*, Sukka 53a.

18 Zie: <https://www.sefaria.org/Sukkah.53a.10?lang=bi>

kon worden veranderd, de wetenschap van Mammon die nu over de hele wereld heerst en die de naam 'chemie' draagt en van wie het neusje van de zalm, de kernbom is, die evenals de geldgod heerst over de wereld en die er daarom mee samenvalt: wie over kernbommen beschikken, bezitten ook al het goud van deze aarde; zij bezitten dan zoveel goud dat ze de hele wereld kunnen vernietigen in één klap, want dat is wat gebeurt als alle dingen in goud worden veranderd, dat was het lot van de machtige koning Midas die lelijke ezelsoren kreeg en die uiteindelijk door honger om het leven kwam. *“Les extrêmes se touchent”*.

Of alles nu verandert in goud ofwel in as: het maakt niet uit, het eindproduct is steeds hetzelfde: één god die heerst over de dingen en de mensen (die er niet meer zijn), één waarheid en één kunst, één wetenschap, één winnaar.

“Les extrêmes se touchent”: het goud en de atoombom, alle macht over de wereld en de totale vernietiging, de rijkdom en de bittere ellende, de schittering van goud en het zwarte roet, de zwarte kunst en de heilige wetenschappen, Lucifer en het genie, het summum van kunde en de onbestuurbaarheid van alles, de illusie van wereldheerschappij en de totale slavernij, de arrogantie van de zelfverzekerdheid en het verlies van alle zekerheden, de felste lichtflits en de diepste duisternissen, de zon en de hel, het leven en de dood, de eerste oorsprong in de oerknal en de terminale knal van de bestemming.

“Wij zijn de heersers der aarde”, maar dit keer zijn het de kernbommen die dit liedje zingen, nu alles letterlijk uit de hand gelopen is. Want niemand houdt de teugels nog in de hand: het vierspan paarden uit de Apocalyps galoppeert in deze dagen teugelloos een nieuwe zondvloed tegemoet terwijl het vuur ontbrandt: water en vuur, de extremen komen samen, water in de felste hitte wordt omgezet in waterstof: de waterstofbom, het eindproduct van de extremen die met elkander botsen, het begin in het einde, het einde in het begin.

“O Mensch/ du Grab der Eitelkeit”, aldus vangt zij aan, de rede vanuit zijn graf, van Czerpko von Reigersfelt: “Triet her zu diesem Grabe: Schau was ich dir/ du Raub der Zeit/Darein geleet habe.”¹⁹

En het vierspan draaft door de luchten: het witte paard met de teruggekeerde Christus:

“En ik zag hoe het Lam het eerste van de zegels opende en ik

¹⁹Daniel Czepko von Reigersfelds Rede vanuit zijn graf. (*Rede auß meinem Grabe*) : <http://www.zeno.org/Literatur/M/Czepko+von+Reigersfeld,+Daniel/Gedichte/Rede+au%C3%9F+meinem+Grabe/Rede+au%C3%9F+meinem+Grabe>

hoorde een van de vier dieren met een stem als van een donderslag zeggen: Kom en zie! En ik zag en zie, een wit paard, en Hij Die erop zat, had een boog. En Hem was een kroon gegeven en Hij trok uit, overwinnend en om te overwinnen.”²⁰

Het vuurrode paard van de oorlog:

“En toen het Lam het tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede dier zeggen: Kom en zie! En een ander paard, dat rood was, trok uit, en aan hem die erop zat, werd macht gegeven de vrede van de aarde weg te nemen, en te maken dat men elkaar zou afslachten. En hem werd een groot zwaard gegeven.”²¹

Het zwarte paard van de hongersnood:

“En toen het Lam het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom en zie! En ik zag, en zie, een zwart paard, en hij die erop zat, had een weegschaal in zijn hand. En ik hoorde te midden van de vier dieren een stem zeggen: Een maat tarwe voor een penning, dat is het dagloon van een arbeider. en drie maten gerst voor een penning. En breng de olie en de wijn geen schade toe.”²²

Het vaalgele paard van de dood:

“En toen het Lam het vierde zegel geopend had, hoorde ik de stem van het vierde dier zeggen: Kom en zie! En ik zag, en zie: een grauw paard en die erop zat, zijn naam was de dood, en het rijk van de dood volgde hem. En hun werd macht gegeven over het vierde deel van de aarde om te doden met het zwaard, met hongersnood, met de dood en door de wilde dieren van de aarde. En toen het Lam het vierde zegel geopend had, hoorde ik de stem van het vierde dier zeggen: Kom en zie! En ik zag, en zie: een grauw paard en die erop zat, zijn naam was de dood, en het rijk van de dood volgde hem. En hun werd macht gegeven over het vierde

20 Openbaring 6:1-2.

21 Openbaring 6:3-4.

22 Openbaring 6:5-6.

deel van de aarde om te doden met het zwaard, met honger, met de dood en door de wilde dieren van de aarde.”²³

3

“*Wij zijn de heersers der aarde*”²⁴: het piratenlied van de katholieke scouts waarin onder meer de arend en de leeuw figureren, doet denken aan het “*lied van de overwinning*” uit de *Apocalyps* van Johannes en lijkt wel daarop geënt.²⁵ Alvast wordt het nu gezongen vanuit de vier uithoeken der aarde en niet door koorknappen of engelen maar door minstens een kleine

23 Openbaring 6:7-8. De citaten telkens volgens de herziene Statenvertaling:

<https://herzienestatenvertaling.nl/teksten/openbaring/6>

24 Dit is de tekst van het zeeroverslied “*De machtigste koning*” van de katholieke jeugdvereniging, de scouts: “*De machtigste koning van storm en van wind/is de arend geweldig en groot./De vogels zij sidd'ren en vluchten van angst/voor zijn snavel en klauwende poot./Als de leeuw verheft zijn gebrul des nachts/dan verschrikt hij de dieren er mee./Ja, wij zijn de heersers der aard,/de koningen van de zee./Tirallala, tirallala, tirallala, tirallala,/tirallala, tirallala, tirallala, hoi hoi./Ja, wij zijn de heersers der aard,/de koningen van de zee./Verschijnt er een schip op de oceaan/dan juichen wij luide en wild./Ons trotse schip als een pijl uit de boog/vliegt terstond door de wateren zilt./En de koopman wordt bang en hij siddert van angst,/de matrozen verwensen die dag./En daar klimt de mast langs omhoog,/onze bloedrode zeeroversvlag./Tirallala, tirallala, tirallala, tirallala,/tirallala, tirallala, tirallala, hoi hoi./Ja, daar klimt de mast langs omhoog,/onze bloedrode zeeroversvlag./Wij werpen ons op het vijandige schip/als een wegslingerende speer./De kanonnen dreunen, 't geweer knalt rondom/en de enterbijl hakt keer op keer./En reeds zinkt de vlag van de vijand omlaag,/overwinningsgeroep klinkt alom./Lang leve de bruisende zee,/lang leve de zeeroverij./Tirallala, tirallala, tirallala, tirallala,/tirallala, tirallala, tirallala, hoi hoi./Lang leve de bruisende zee,/lang leve de zeeroverij./En is overwonnen ons laatste gevecht,/en is de laatste overwinning behaald./Dan fluks onze wrakkige schuit naar de duivel/gestuurd en ter helle gedaald./En als satan dan onze wil niet doet,/ai, dan rooste-ren wij hem eens fel./Want wij zijn de heersers der aard/en willen het ook zijn in de hel./Tirallala, tirallala, tirallala, tirallala,/tirallala, tirallala, tirallala, hoi hoi./Want wij zijn de heersers der aard/en willen het ook zijn in de hel.” Zie: [https://nl.scoutwiki.org/Zeeroverslied_\(de_machtigste_koning\)](https://nl.scoutwiki.org/Zeeroverslied_(de_machtigste_koning))*

25 Zie: Openbaring, 15:3-4: “*Zij bespeelden de harpen Gods en zij zongen het lied van Mozes, de dienstknecht van God, en het lied van het Lam: Groot en wonderbaar zijn uw daden, Heer, God Albeheerser./Rechtvaardig en waarachtig zijn uw wegen,/o Koning der eeuwen. Wie zou, o Heer, niet vrezen/en uw naam niet verheerlijken?/Want Gij alleen zijt heilig./En alle volken zullen komen/en U aanbidden,/omdat uw gerechte oordelen/openbaar zijn geworden.*”

(Willibrordvertaling 1975: <https://rkbijbel.nl/kbs/bijbel/willibrord1975/neovulgaat/apokalyps/15>)

dertienduizend kernkoppen.²⁶ Deze kernkoppen zijn vandaag de heersers der aarde.

Kernkoppen te land, ter zee en in de lucht, al dan niet gewild refererend naar de beesten uit *Openbaring*. Alvast roept het aantal van die kernkoppen een nieuwtestamentisch verhaal op zoals het wordt verteld door de oudste evangelist, Marcus; het is het verhaal van een duiveluitdrijving waarbij de boze geest over zichzelf declameert: “*Mijn naam is Legioen, want wij zijn met velen.*”²⁷

Kernkoppen kunnen weliswaar niet zingen maar het lied wordt gezongen en de zangers van het lied zijn naar eigen zeggen of zingen “*de heersers der aarde*” en dat zijn nu ontegenzeggelijk de kernkoppen. Kernkoppen kunnen ook niet heersen, het zijn instrumenten in handen van mensen maar het zijn *uit de hand gelopen* instrumenten en derhalve instrumenten *uit* de handen van mensen. Dat betekent dat de mensen deze instrumenten niet meer beheersen en er dus door beheerst *worden*: kernkoppen zijn muitende instrumenten of piraten.

De heersers der aarde zijn onpersoonlijk maar dat impliceert niet dat het louter dingen zijn en het zijn ook geen instrumenten omdat zij niet langer door mensen worden beheerst: het zijn entiteiten die de mensen geïnstrumentaliseerd hebben; entiteiten die mensen tot hun instrumenten hebben.

Nu zegt men vaak dat mensen het instrument kunnen zijn van idealen maar dat is hier zeker niet het geval: waar piraten heersen over mensen, worden mensen gechanteerd en zijn mensen gijzelaars. Het mensdom wordt gegijzeld door de huidige heersers der aarde, de kernkoppen.

Nu zijn de kernkoppen allerminst producten van verstandig overleg: zij zijn producten van angst, van overheersingsdrang en

²⁶Morgen 22 april 2024 worden de cijfers geüpdatet van het SIPRI (*Stockholm International Peace Research Institute*) dat zichzelf betitelt als “*The independent resource on global security*” maar op 12 juni 2023 waren er op de wereld 12.512 kernkoppen waarvan 9576 operationeel en het aantal stijgt voortdurend. Zie: <https://www.sipri.org/>

²⁷ Zie: Marcus 5:1-20.

van haat en dat zijn dierlijke emoties. Kernkoppen zijn materialisaties van lagere, dierlijke emoties en driften. In het wereldwijde kernarsenaal hebben de meest beestachtige instincten waarvan wij dachten dat zij ficties waren ofwel louter gewaarwordingen, een stoffelijke vorm gekregen. De kernkoppen zijn de lichamen van boze geesten.

De heilige wetenschappen hebben geen hemel op aarde gerealiseerd, zij hebben er niet voor gezorgd dat de mens onafhankelijker werd en vrijer, dat hij zelf zijn lot in handen kon krijgen en kon gaan heersen over de aarde. De menselijke drang naar kennis weerspiegelt de eerste zonde, het eten van de verboden vrucht van de boom van de kennis op aandrang van de slang die de eerste vrouw verleidde: *“Heeft Hij u verboden om te eten van de appel? Heeft Hij gezegd dat, als gij ervan eet, gij zult sterven? Hij liegt! Want gij zult niet sterven als gij van de appel eet, wel neen: als gij van de appel eet, zult gij aan Hem gelijk worden!”*²⁸ De hoogmoed heeft de mens in de hel gestort.

Immers, bestaat er een vuur dat brandt zoals een kernbom brandt? En indien wij vergingen door het vuur van de bom, dan was onze pijn slechts van korte duur - een flits - maar nu blijft de pijn duren, daar de hel zich in puur geestelijke vorm manifesteert, met name als een dreiging: een dreiging is een voortduren van het gevreesde kwaad vooraleer het zich voltrokken heeft, waardoor het zich alsnog voltrekt maar dan wel met de meest denkbare wreedheid. Wreder is ondenkbaar want er kan geen einde aan komen omdat dit einde niet gewild kan worden omdat dit alleen nog het lichamelijke einde kan zijn.

28 Zie: *Genesis 3:1-5*. De oorspronkelijke tekst luidt: *“De slang nu was de listigste onder alle dieren van het veld, die de HEERE God gemaakt had; en hij zei tegen de vrouw: Is het echt zo dat God gezegd heeft: U mag niet eten van alle bomen in de hof? En de vrouw zei tegen de slang: Van de vrucht van de bomen in de hof mogen wij eten, maar van de vrucht van de boom die in het midden van de hof staat, heeft God gezegd: U mag daarvan niet eten en hem niet aanraken, anders sterft u. Toen zei de slang tegen de vrouw: U zult zeker niet sterven. Maar God weet dat, op de dag dat u daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden en dat u als God zult zijn, goed en kwaad kennend.”* (Vertaling volgens de herziene Statenvertaling: <https://herzienestatenvertaling.nl/teksten/genesis/3#1>)

4

“Verderven zal Ik de wijsheid der wijzen,
en het verstand der verstandigen zal Ik verdoen.”
(1 Korinthiërs 1:19-21)

Dreiging is het sleutelwoord. Onzekerheid. Onwetendheid. En uitgerekend dat is het resultaat van de wetenschappelijke bedrijvigheid, van de wil tot weten.

La volonté de savoir is een collegereeks (en tevens de titel van het eerste volume van het boek *Histoire de la sexualité*) van een der grootste wijsgeren van de afgelopen eeuw, de Franse filosoof en psycholoog Michel Foucault uit 1971. Foucault is structuralist, wat wil zeggen dat hij geen verklaring van de dingen ziet door hun genese maar wel door hun structuur.

We hebben Foucault eerder ontmoet in verband met de problematisering van het spreken van waarheid - de zogenaamde *parrhêsia* - naar aanleiding van de coronacrisis, waar hij betoogt dat “*het spreken van waarheid in een democratie structureel onmogelijk is*”.²⁹ de democratie kan immers de goede van de slechte redenaar niet onderscheiden omdat zij gehoor moet geven aan de meerderheid (de slechtsten) terwijl de besten in de minderheid zijn.³⁰ Immers, de vrijheid om het woord te nemen, is

29 Zie: Foucault, Michel. *De moed tot waarheid. Het bestuur van zichzelf en de anderen II, Colleges aan het Collège de France (1983-1984)*, met woord vooraf en redactie door François Ewald en Alessandro Fontana. Situering en redactie door Frédéric Gros. Vertaling door Ineke van der Burg. Uitgeverij Boom, Amsterdam 2011, [Oorspronkelijk: *Le courage de la vérité. Le gouvernement de soi et des autres II. Cours au Collège de France (1983-1984)*, Paris: Gallimard/Seuil 2009].2011), pp. 60-67. Zie ook: *Panopticum Corona. Artikels Pasen 2018 – Pasen 2021*, Jan Bauwens, Serskamp 2021 (ISBN: 978-90-775-3200-3): zie daarin de paragraaf, getiteld: *De structureel verbannen waarheid*, in het vierde deel, getiteld: *Het tijdperk van de leugens*, p. 689.

30 Foucault, Michel. (2011), pp. 57-58.

aan allen, wie dan ook, gegeven,"³¹ dus ook aan dronkaards, gekken, dieven en vleiers, wiens meningen het algemeen belang schaden maar ook het belang van het individu dat dit spreekrecht goed gebruikt.³² Op die manier wordt de waarheid door de wereldse machten *structureel* verbannen.³³

De wereldse machten verbannen de waarheid structureel maar ook God, die de waarheid is, wordt aldus structureel verbannen. En dan volgt uiteraard ook de mens, die wordt herleid tot een knooppunt van relaties. De structuren maken dat het werktuig meester van zijn meester wordt, dat kernkoppen gaan heersen over mensen, dat zij van mensen hun instrumenten maken en hun 'wil' situeert zich zoals eerder gezegd niet in verstandelijk overleg: zij zijn producten van angst, overheersingsdrang en haat en dat zijn dierlijke emoties. Het in werking treden van kernkoppen wordt 'gestuurd' door *onbewuste* structuren, zodat wij konden zeggen dat kernkoppen materialisaties zijn van lagere driften. De kernkoppen zijn de lichamen van boze geesten.

Foucault grijpt inderdaad terug naar de dieptepsychologie volgens welke het menselijke handelen geregeerd wordt door onbewuste structuren, zodat van (bewuste) wil en van vrijheid geen sprake meer kan zijn.³⁴ Sommigen verwijten dat aan Foucault, als zou hij aldus voor verantwoordelijkheid op de vlucht gaan maar dat neemt de oorsprong van de dreiging in dierlijke gevoelens van angst, machtswellust en haat niet weg en de heerschappij van zijn wapens over de mens illustreert dat overvloedig.

De wil tot weten resulteert in onwetendheid: contraproductiviteit of tegendoelmatigheid blijkt een juk waaronder het mensdom gebukt gaat van in de vroegste tijden en de tragediespelen uit de Oudheid staan er bol van. Meer nog: onwetendheid is een vaste ingrediënt geworden van het weten zelf daar de kennis zich vandaag alleen nog kan uitdrukken in waarschijnlijkheden. De

31 Foucault, Michel. (2011), pp. 57-58.

32 *Panopticum Corona*, p. 690.

33 *Panopticum Corona*, p. 877. Zie ook vanaf p. 689.

34 Zie ook: Bernard Delfgauw, *De wijsbegeerte van de 20e eeuw*, Wereldvenster Baarn, 1976 (1957), p. 177v.

waarheid zelf is zoek, is dood, zoals ook god dood is en wat overblijft, is de gissing of de gok, de overgave aan een blind lot dat alsnog wordt getart middels het kansspel waarin elke wetenschap getransformeerd werd zodat zij niet langer 'positief' mag heten omdat de waarheid niet langer gelijk is aan 'ce qui peut être posé'.

De waarheid wordt gecalculeerd en wel op structurele gronden met het oog op winst omdat de *condition humaine* nu eenmaal van ons vraagt dat wij er *zijn* vooraleer wij zullen kunnen *kennen*. Winst heeft het laatste woord waar het lichaam, dat moet zien te overleven waar de geest aan het woord wil komen, zich bevindt op een territorium dat belaagd wordt - in de eerste plaats door de onwetendheid die gelijk is aan de onzekerheid en dus door de wil tot weten, die de wil is tot godengelijkheid, welke zich manifesteert in de gehoorzaamheid aan de slang, de list, de verschalking van uiteindelijk de waarheid en die verschalking is de leugen zelf, de onwaarheid of wat niet waar *kan* zijn.

Het lijkt in de structuur van de werkelijkheid zelf ingebakken dat wie zich verzetten tegen God of dus tegen de waarheid, wel moeten belanden in een 'werkelijkheid' die helemaal niet waar *kan* zijn: zij glijden naar een fictie af, een spel dat slechts verliezers heeft, zoals dat bij uitstek voor de oorlog geldt, de zogenaamde 'vader aller dingen'. Wie zich verzetten tegen de waarheid, belanden in een kansspel waarbij zij spelen met wat allerminst een spel is en dat is het leven. Men kan niet liegen zonder zijn leven op het spel te zetten en daarvan getuigen de dertienduizend kernkoppen die aldus aan alle uithoeken van de wereld alsnog aan de waarheid herinneren.

Serskamp, 19-22 april 2024

